

Copyright © 2017 EDITURA FOR YOU

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin Editurii For You. Reproducerea integrală sau parțială, sub orice formă, a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil al Editurii For You.

Redactare: Ana-Maria Datcu

DTP: Prosperity Exprim (Felicia Drăgușin)

Design copertă: Andrea Nastac

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CURY, AUGUSTO

Copii străluciți, elevi fascinanți : impoetanța gândirii, a creativității și a visurilor / dr. Augusto Cury ; trad. din lb. portugheză de Georgiana Bărbulescu. - Ed. a 2-a, reviz.. -

București : For You, 2018

ISBN 978-606-639-249-5

I. Bărbulescu, Georgiana (trad.)

37

159.922.7

Editura For You

Tel./fax. 021/665.62.23

Mobil: 0724.212.695; 0724.212.691

E-mail: comenzi@editura-foryou.ro

Website: www.editura-foryou.ro

Facebook: Editura-For-You

Instagram: [@edituraforyou/](https://www.instagram.com/edituraforyou/)

Twitter: [@EdituraForYou](https://twitter.com/EdituraForYou)

Printed in Romania

ISBN 978-606-639-249-5

Dr. AUGUSTO
CURY

**COPII STRĂLUCIȚI,
ELEVI FASCINANȚI**

Importanța gândirii, a creativității și a visurilor

Ediție revizuită

Traducere din limba portugheză
de Georgiana Bărbulescu

Editura For You
București

PARTEA A

1

**Copiii buni cunosc prefața
poveștii părinților lor,
copiii străluciți cunosc capitolele
cele mai importante ale vieții lor.**

Despre autor

Dr. Augusto Cury este medic psihiatru, psihoterapeut, om de știință, cercetător și scriitor. Este unul dintre autorii cei mai publicați din lume și e considerat autorul cel mai citit al deceniului 2001–2010 în Brazilia (*Folha de São Paulo*).

Cele 27 de cărți ale sale au depășit numai în Brazilia 13 milioane de exemplare. Este autorul Teoriei inteligenței multifocale, care studiază formarea Eului, rolurile memoriei, procesul de construire a gândurilor și formarea de gânditori. Teoria sa, studiată și utilizată în diferite universități, constituie obiect de cursuri postuniversitare, inclusiv de masterat internațional. Dr. Cury este și autorul programului Școala Inteligenței (EI). Romanul său, *Vânzătorul de visuri*, a primit în China premiul Cartea de ficțiune a anului 2009.

Însoțește-l pe autor pe Twitter (@augustocury) și pe site-ul oficial (www.augustocury.com.br). Pentru mai multe informații despre activitatea autorului: Academia de Inteligență, e-mail: instituto@academiadeinteligencia.com.br.

Site: www.academiadeinteligencia.com.br

Alte cărți de Dr. Augusto Cury apărute la Editura For You

Codul inteligenței

Eliberează-te din temnița emoțională

Fascinanta construcția a eului

Femei inteligente, relații sănătoase

Maria, cea mai strălucită educatoare din istorie

Minți sclipitoare, minți antrenate

Fii propriul lider

Părinți străluciți, profesori fascinanți

Cuprins

Motivele care m-au făcut să scriu această carte	7
Partea A-1: Copiii buni cunosc prefața poveștii părinților lor, copiii străluciți cunosc capitolele cele mai importante ale vieții lor	15
Partea A-2: Copiii buni se pregătesc pentru succes, copiii străluciți se pregătesc să înfrunte eșecuri și frustrări	37
Partea A-3: Copiii buni învață din greșelile lor, copiii străluciți învață și din greșelile altora	45
Partea A-4: Copiii buni au visuri sau disciplină, copiii străluciți au visuri și disciplină	57
Partea B-1: Elevii buni învață matematica numerelor, elevii fascinanți învață matematica emoțiilor	75
Partea B-2: Elevii buni reproduc informații, elevii fascinanți gândesc	91
Partea B-3: Elevii buni ascund anumite intenții, elevii fascinanți sunt transparenți	109
Partea B-4: Elevii buni se pregătesc pentru a primi o diplomă, elevii fascinanți se pregătesc pentru viață ...	121
<i>Despre autor</i>	142

O școală în criză

Era o școală poreclită Școala coșmarurilor. A lucra și a învăța în școala aceea era un adevărat martiriu. Elevii erau tot timpul agitați, nu se respectau și se agresau frecvent. În semestrul anterior, un elev îl lăsase pe un altul paraplegic trăgând în el.

Mulți profesori erau anxioși, deprimați și înfricoșați din pricina climatului în care se trăia în școala aceea. Elevii se simțeau înstrăinați, agitați și iritați. Pentru mulți dintre ei, ultimul loc în care voiau să se afle era sala de clasă. Rareori era cineva interesat să învețe. A studia, a asimila cunoștințele și a da teste era ceva cu adevărat insuportabil.

Conflictele erau atât de grave, că era nevoie să fie chemată poliția, în fiecare zi. Școala a încetat să mai fie o oază de pace și a devenit o oază de frică. Nimic nu părea să schimbe haosul care domnea în școala aceea. Într-o zi, un profesor de fizică a fost amenințat cu moartea pentru că le dăduse note proaste unor elevi. Temându-se pentru viața lui, a părăsit școala. A fost al zecelea profesor care a renunțat să mai lucreze în școală în anul acela.

A fost angajat un alt profesor de fizică. Se numea Romanov, avea doar 1,55 m înălțime, era subțirel, slab și aparent timid. Văzându-l, unii elevi, zâmbind sarcastic,

se gândeau: „Săracul! Țsta nu rezistă nici măcar o săptămână. Dacă celălalt profesor, care avea 1,90 m și era vâinos, n-a suportat amenințarea, ăsta va fi ușor de stăpânit.“

În prima zi în care Romanov a ținut ore, s-a petrecut un incident grav. Un elev agresiv și autoritar, poreclit Uriașul, a pus coșul de gunoi din clasă lângă ușă pentru ca profesorul să se împiedice. Romanov a intrat vioi, dornic să se prezinte și nici nu s-a uitat spre podea. Profesorul cel mărunțel nu trăise niciodată o cădere atât de spectaculoasă. Aproape că și-a rupt un picior.

Clasa nu s-a abținut să nu râdă, deși unora le era milă de el. Romanov s-a ridicat senin, și-a scuturat pantalonii de praf și apoi s-a uitat fix la fețele tuturor elevilor. N-a rostit nici măcar o singură vorbă, cufundându-se într-o tăcere adâncă. La început nu s-a neliniștit nimeni. Minutele treceau și asistența a început să se simtă stânjenită.

Tăcerea profesorului cel nou a pătruns încet-încet în mintea elevilor și i-a neliniștit. Niciodată nu asistaseră la o reacție ca aceea. Se așteptau ca profesorul să se supere și să le tragă o săpuneală, dar au fost inundați de o tăcere izbitoare și tulburătoare. După cincisprezece minute, încă tăceau cu toții.

Lecția cea mare

După ce elevii s-au liniștit, Romanov a făcut ceva ce i-a șocat: a scos niște strigăte de neînțeles care i-au speriat pe toți elevii. După acest șoc, a început să facă diferite mișcări cu mâinile, ca și cum ar fi fost un specialist în arte marțiale. Privirile elevilor nu reușeau să țină pasul cu mișcările lui. Deodată, profesorul făcu o tumbă prin aer. Elevilor, uluiți, nu le venea să-și creadă ochilor;

spațiul era atât de strâmt, pentru o mișcare atât de fantastică! Totul părea un film.

În cele din urmă, au înțeles că se aflau în fața unui mare maestru de karate, un magnific purtător al centurii negre. Romanov câștigase deja nenumărate medalii, în diverse competiții. Antrenase diferite persoane pentru a lupta și a se controla, era viteaz, curajos și admirat. Dar a părăsit totul ca să devină profesor.

Iar ca profesor voia să-și antreneze elevii să gândească în spiritul a două lumi: lumea în care se aflau (cea fizică) și lumea căreia îi aparțineau (cea psihică). După ce a lăsat asistența stupefiată de abilitățile lui, a strigat cu un glas puternic:

– Cine a pus coșul de gunoi lângă ușă, ca să mă împiedic?

Uriașul s-a făcut mic. Buzele au început să-i tremure. Nesiguranța l-a dat de gol. Apropiindu-se de el, profesorul l-a privit ferm în ochi și i-a spus:

– Puterea unei ființe umane nu stă în musculatură, ci în inteligența sa. Cei slabi întrebunțează forța, cei puternici întrebunțează inteligența. Ce fel de forță ai întrebunțat?

Uriașul n-a răspuns. Profesorul l-a întrebat care-i este numele. Tânărul a răspuns rapid. L-a mai întrebat dacă are poreclă. Aflându-i porecla, profesorul a clătinat din cap și a pus o întrebare către toată clasa:

– Cel care-i agresează pe ceilalți e slab sau puternic?

Romanov îi învăța prin arta întrebării. Artă întrebării deschidea ferestrele minții elevilor și-i făcea să reflecteze asupra unei probleme, privind-o sub diferite unghiuri, dezvoltând zone nobile ale inteligenței. Voia ca ei să gândească într-un mod amplu și deschis.

Contrar părerii pe care au avut-o întotdeauna, elevii au răspuns:

– Cel care agresează e slab!

– Atunci cei care provoacă războaie și acte de violență sunt slabi. Cel care întrebuițează agresivitatea, și nu inteligența, e fragil.

După aceea s-a întors către clasă și a adăugat:

– Cu toate acestea, pentru mine Uriașul nu e slab, e mai degrabă o mare ființă umană. Sunt sigur că are un potențial intelectual excelent. Trebuie doar să-l descopere.

Asistența a rămas paralizată în fața acestor cuvinte. Uimiți, se întrebau: „Cum a putut să laude un elev față de care toți profesorii caută să se mențină la distanță?” Însă profesorul, adresându-i-se Uriașului, i-a deschis mintea spunându-i:

– Tu m-ai necăjit, dar, după părerea mea, nu consti-tui o problemă și nici nu ești un inamic. Vreau să știi că nu ești doar încă un număr în clasa asta, ci o ființă umană specială. Dacă o să-mi permiți, mi-ar plăcea să te cunosc mai bine și să am ocazia să-ți fiu prieten.

Apoi i-a întins mâna.

Profesorul cel mărunțel a devenit mare în lumea personalității elevului violent, pe care nu-l iubea și nici nu-l respecta nimeni.

Imaginea lui Romanov a fost arhivată în solul in-conștientului Uriașului, în mod privilegiat.

Începând din ora aceea, Uriașului, care detesta fi-zica, a început să-i placă această disciplină. Cine-și iu-bește profesorul iubește materia pe care o predă acesta. Cine nu-și iubește profesorul cu greu îi va iubi ideile. Romanov credea în această teză.

Și alți elevi au fost emoționați de acest episod. Romanov nu avea numai o cunoaștere logică a fizicii, ci cunoștea teritoriul emoției, de aceea era un profesor fas-cinant – asta și pentru că știa să rezolve conflicte ivite în sala de clasă. El a rupt ciclul agresivității, surprinzându-și și tratându-și agresorii cu amabilitate.

Scoala Coșmarurilor a început să primească razele solare ale visurilor – visul înțelepciunii, al generozității și al încrederii în viață. Durerea s-a transformat într-un elan de iubire, în mica și infinita lume a unei săli de clasă. Pentru Romanov, sala de clasă e o mică lume, pentru că spațiul fizic, deși e mic, este totuși infinit, căci conține ființe umane complexe și indescifrabile, adică adevărate universuri ce așteaptă să fie explorate.

Atitudinile neobișnuite ale lui Romanov s-au răs-pândit prin toată școala. În cazul episodului cu Uriașul, nimeni nu credea că el tăcuse și se emoționase în clasă. El, care fusese chemat la secția de poliție și era liderul unui grup ce cuprindea zeci de elevi din alte clase și din alte școli.

La început, celorlalți profesori li s-a părut ciudat comportamentul lui Romanov. Unii credeau că delirează, alții gândeau că vrea să fie vedeta școlii, iar alții îl soco-teau un erou care-și semna sentința de „moarte“.

I-au dezumflat cauciucurile de cinci ori și i-au zgâ-riat mașina de trei ori. Primea în fiecare săptămână te-lefoane anonime, de la elevi care-l amenințau. Aproape în fiecare zi scriau fraze agresive sau își băteau joc de el, făcând desene pe zidurile școlii. Unii elevi, care nu-l cunoșteau, îl detestau în mod gratuit. Pe teritoriul agresi-vității, sensibilitatea nu era acceptată.

Timpul trecea și, în ciuda tuturor accidentelor care se întâmplau, Romanov persevera și continua să incendieze

școala cu mintea lui ascuțită. Impresionați, profesorii și elevii se întrebau de unde vine profesorul acesta, cu un accent atât de greoi? Cum reușește să reacționeze inteligent în situații în care nu poți decât să te apuce disperarea? De ce oare, cu cât e mai amenințat, cu atât provoacă mai mult rațiunea elevilor? De ce vorbește despre visuri? Asta nu e ceva depășit? Din ce motiv insistă să creeze o punte între disciplina pe care o predă și viața reală?

Profesorul de la școala din Beslan

Mai târziu, s-a aflat cine este Romanov. Directorul i-a dezvăluit adevărata identitate. El fusese recrutat special pentru a încerca să aplaneze problemele grave existente în Școala Coșmarurilor. Romanov fusese profesor la școala din Beslan, în regiunea Caucaz, din Rusia. Școala aceea a suferit ceva ce nimeni nu-și putea imagina: un atac terorist, în septembrie 2004.

Profesori și elevi fuseseră luați ostatici. Au pătruns în cea mai adâncă vale a fricii. Au fost răniți și amenințați. Au suferit de foame și de sete și nu li se permitea nici măcar să-și facă necesitățile, de exemplu să urineze, în locuri corespunzătoare. În cele din urmă, s-a produs tragedia.

Invadarea școlii de către poliție, în încercarea de a-i ajuta pe elevi, a făcut să explodeze violența teroriștilor. Au murit sute de copii și adolescenți. Tineri care se jucau, alergau, zâmbeau, în fine, care se aflau la începutul poveștii lor existențiale pline de emoții au fost reduși la tăcere, au închis ochii. Omenirea s-a oprit. După această tragedie, școlile din lumea întreagă n-au mai fost niciodată aceleași.

Romanov a fost rănit în acest act terorist. I-a intrat un glonț în piciorul drept, dar a reușit să se vindece. A avut însă o rană care nu s-a închis niciodată: imaginile tinerilor nevinovați, mutilați fără milă de adulți. O specie care nu are grijă de cei mai mici nu are șanse de supraviețuire.

Unul dintre elevi, Pavlov, cel mai agitat și mai irascibil din clasa lui, i-a murit în brațe, iar ultimele lui cuvinte au fost „Mulțumesc, domnule profesor, pentru că ați crezut în mine. Mulțumesc că m-ați făcut să văd că viața e un spectacol“. În momentul acela, inima a încetat să-i pulseze, respirația i s-a oprit. Romanov suspina, incapabil să accepte. Strigând, spunea: „Uite ce le-am făcut copiilor noștri!“

Pentru că era foarte agitat și înstrăinat de sine, tânărul Pavlov tulbura adesea atmosfera din clasă. În ciuda dezordinii pe care o provoca, profesorul Romanov îl lua întotdeauna pe după umeri și-i spunea „Pun pariu că o să fii un om mare. Tu o să strălucești într-o zi“. Lauda pătrundea în încăperile cele mai întunecate ale personalității lui.

De fapt, a strălucit. Ultima lui frază era semn că-și deschisese ferestrele minții și reflecta asupra teatrului vieții. Pentru milioane de oameni, viața valorează foarte puțin. Pentru unii, un cont în bancă, pentru alții, o ideologie politică, dar pentru tânărul Pavlov și pentru Romanov viața era un spectacol fascinant, care n-ar trebui întrerupt niciodată, decât de factori inevitabili.

Deprimat, Romanov nu putea să accepte drama școlii din Beslan. Scenele la care asistase, cu teroriști așezați pe bombe, țipând la copii și la profesori, amenințând că-i vor omorî dacă nu se liniștesc, erau de neuitat. Înspăimântați, își făceau nevoile unii în fața altora.

Dorind să separe regiunea Cecenia de restul Rusiei, i-au folosit pe copiii de la școala din Beslan ca formă de a exercita presiune asupra guvernului, punându-i în

epicentrul unui conflict de care nu erau răspunzători și despre care nici nu știau de ce există. Romanov nu reușea să-și șteargă din minte imaginea fiecăruia dintre elevii săi care murise.

Voia să părăsească sala de clasă, să uite tot ceea ce se întâmplase și să se dedice doar artelor marțiale, dar nu putea. Voia să găsească un sens pentru viața lui, în oricare parte a lumii unde tinerii erau fericiți, liberi și autori ai propriei lor istorii. Se gândea să se mute în locul acela, dar, cu cât citea mai mult despre comportamentul tinerețului, cu atât era mai decepționat.

Încet-încet, a înțeles că sistemul social al adulților a comis crime de neiertat împotriva tinerilor. A înțeles că există un terorism psihotic care ucide viața, dar și un terorism silențios în toate societățile moderne, care nu distruge corpul, dar care zdrobește bucuria de a trăi, creativitatea, inteligența critică și identitatea oamenilor.

Tineretul era zilnic bombardat cu publicitate ca să consume produse, nu idei. Acest bombardament îngrijora milioane de părinți și de profesori din toată lumea – în special pe Romanov. Sistemul „striga“, în clipurile publicitare de la televizor și în toate celelalte sectoare din mass-media, că tinerii trebuiau să consume telefoane mobile, teniși, calculatoare, iPod-uri, dar nu spuneau, nici măcar timid, că trebuie să-și dezvolte conștiința critică și arta de a gândi, pentru a fi liberi înlăuntrul lor.

Otrava consumismului creat de adulți era atât de puternică, încât tinerii nu contestau. Dimpotrivă, voiau s-o bea în doze tot mai mari. Dorind doar plăcerea imediată, tinerii își înăbușeau proiectele de viață. Nu știau să dezbată idei, să filosofeze despre viață și să se gândească la misterele existenței. Nu reflectau asupra faptului că viața era frumoasă, dar scurtă. Pentru că e atât de scurtă, fiecare

moment ar trebui trăit într-un mod solemn și înțelept. „Dar înțelepciunea este pe moarte“, observa Romanov.

În școala din Beslan, elevii au fost ostatici ai unor teroriști violenți, dar în societățile moderne tinerii sunt ostatici ai unui sistem agresiv și controlator care le distruge capacitatea de a alege și valorile vieții. Niciodată n-au existat atâția tineri întemnițați pe teritoriul emoțiilor lor.

Sala de clasă: un câmp de bătălie

Într-o noapte, la finalul căreia Romanov s-a trezit în zori respirând greu, s-a aprins o lumină înlăuntrul lui. Simțea că nu putea fugi de sala de clasă. Nu-și putea îngropa trecutul. Trebuia să-și transforme trauma în îngrășământ pentru cultivarea celor mai frumoase flori ale vieții și inteligenței.

Hotărî că drama școlii din Beslan n-avea să fie uitată. Din dragoste pentru tineri și în memoria lui Pavlov și a tuturor celorlalți elevi dragi ai săi, a luat hotărârea de a se întoarce în sala de clasă și a o transforma în cel mai mare câmp de bătălie în favoarea vieții. Un câmp de bătălie care nu va forma soldați pentru un război, ci gânditori îndrăgostiți de existență și de omenire. Un câmp de bătălie în care elevii să nu învețe numai fizică, matematică și chimie, ci în care să învețe să lupte pentru drepturile lor, împotriva discriminării, consumismului, inegalităților sociale, violenței și tuturor formelor de terorism.

Romanov a părăsit competițiile de arte marțiale și s-a dedicat fizicii și mai ales studiului și înțelegerii dezvoltării inteligenței. S-a evidențiat atât de mult, încât a ajuns să fie cunoscut pe plan internațional. Oriunde se

afla o școală cu probleme grave, acolo era chemat să promoveze o revoluție în relațiile dintre profesori și elevi.

Și așa a ajuns, în cele din urmă, la Școala Coșmarurilor. Întrucât cunoștea unele fenomene ale procesului de construire a inteligenței, el îi solicita întotdeauna direcției școlilor două lucruri.

În primul rând, solicita ca elevii să fie așezați în semicer. Înșiruirea elevilor unii în spatele altora genera timiditate, inhibarea raționării și blocarea dezbaterii de idei. În opinia lui Romanov, așezarea oamenilor unul în spatele celuilalt putea contribui la disciplina militară, dar nu la formarea de oameni care gândesc. Profesorul nu voia ca elevii lui să fie niște spectatori pasivi. Sala de clasă trebuia să fie un teatru, în care profesori și elevi să fie actori în producerea de cunoștințe.

În al doilea rând, solicita ca în timpul orelor să se audă muzică ambientală – de preferință muzică clasică, pentru ca notele muzicale să se încrucișeze cu informațiile date în sala de clasă și astfel să se îmbunătățească nivelul de concentrare și de asimilare a cunoștințelor. La început, elevii voiau să asculte muzică agitată, cum ar fi rockul, dar, treptat, își educă auzul și învățau să aprecieze și muzica clasică.

În al treilea rând, stimula arta de a critica și de a pune întrebări, povestind diferite întâmplări, cel puțin o dată la două săptămâni în fiecare clasă. Majoritatea povestirilor erau scurte, câteva dintre cele mai lungi fiind relatate aici.

După trei luni de aplicare a tehnicilor promovate de Romanov, rezultatele erau deja vizibile. Se putea observa o diminuare substanțială a agitației, iar concentrarea se îmbunătățea. Elevii începeau să vină la școală cu plăcere.

În școlile în care își începea activitatea, profesorul rus se comporta ca un profesor obișnuit. Treptat, el contamină mediul respectiv. Nu-i plăcea să fie vedetă – voia să-i facă pe alții să strălucească.

O școală care avea nevoie de înțelepciune

Romanov nu vedea niciun sens în bombardarea elevilor cu informații care nu-i ajutau să învețe cum să trăiască. Informațiile în exces îi stresau pe tineri, făceau din memoria lor un depozit prea puțin util, care nu le stimula inteligența. De aceea, el folosea întotdeauna materia pe care o preda pentru a le da lecții de viață elevilor săi.

Pentru Romanov, a educa însemna a provoca inteligența. Într-o zi, la o anumită clasă, a provocat rațiunea elevilor cu aceste vorbe:

– Nu trebuie să vedem doar cu ochii fizici, care captează numai lumina exterioară, undele electromagnetice. Trebuie să vedem și cu ochii inimii, care captează gândurile și emoțiile oamenilor. Voi reușiți să descoperiți bogățiile ascunse în oamenii care vă decepționează? a întrebat Romanov, stimulându-i pe elevi la o dezbateră de idei.

– E greu să conviețuiești cu oameni complicați, a spus repede Elisabete, una dintre elevele din clasă.

– Uneori noi suntem cei complicați, a glumit Romanov.

Clasa a zâmbit. În continuare, profesorul a profitat de moment ca să le propună un exercițiu intelectual.

– Gândiți-vă exact în momentul acesta, doar un minut, la o persoană care v-a enervat, v-a ofensat, v-a respins sau v-a trădat.